

УДК 658.1

Богатир Д.С., здобувач освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Успішне функціонування та розвиток сучасних підприємств безпосередньо залежить від ефективного управління їх фінансово-економічною сферою, що є однією з найбільш поширених причин виникнення фінансової кризи і банкрутства господарюючих суб'єктів. Тому для кожного підприємства є актуальним формування ефективної політики та стратегії розвитку, орієнтованої на забезпечення фінансової стійкості, конкурентоспроможності та його фінансово-економічної безпеки.

Фінансово-економічна безпека (ФЕБ) суб'єктів підприємництва, які є первинним елементом забезпечення життєвих потреб населення й ресурсів для розвитку економіки, займає важливе місце в системі економічної безпеки країни. На думку вчених, економічна безпека підприємства – це його здатність здійснювати свою стратегію й домагатися власних цілей в умовах невизначеності (під впливом дії загроз і ризиків) [1]. Розрізняють сім функціональних складових економічної безпеки підприємства: фінансова, інтелектуальна та кадрова складові, техніко-технологічна складова, політико-правова, екологічна, інформаційна і силова [2]. Проте визначальною складовою економічної безпеки підприємства, забезпеченню якої повинна приділятися особлива увага, є фінансова. Її значимість не залежить від галузевої специфіки підприємства, а обґрунтовується, насамперед, самою його сутністю, тобто господарською діяльністю, яка спрямована на отримання максимального прибутку або підприємницького доходу. Крім того, саме фінансові результати та фінансовий стан підприємства характеризують його спроможність пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі та адаптуватися до дії ринкового механізму.

Фінансова безпека підприємства – це важлива складова економічної, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності підприємств та відображається через систему критеріїв і показників його стану, які характеризують: збалансованість грошових потоків, дебіторської і кредиторської заборгованості, достатню ліквідність активів і наявність необхідних грошових резервів, фінансову стійкість (стабільність); рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань; якість фінансових інструментів і послуг, що запобігає негативному впливу можливих прорахунків і прямих зловживань; ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин.

Сутність поняття «фінансова безпека підприємства» (ФЕБ) трактується вченими у двох аспектах: (1) як стан захищеності інтересів підприємства (І.О. Бланк, К.С. Горячева, А.Г. Загородній,); (2) як стан ефективного використання ресурсів підприємства (Н.Й. Реверчук, Л.І. Донець, О.В. Ареф'єва, С.Ф. Покропивний). Аналіз наукових праць [3-6], присвячених проблематиці ФБП, показав, що вона визначається наступними чинниками: рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами; стабільністю і стійкістю фінансового стану підприємства; збалансованістю фінансових потоків; ступенем ефективності фінансово-економічної діяльності; рівнем контролю за внутрішніми і зовнішніми ризиками.

Сутність ФЕБ полягає в здатності підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища виконувати такі завдання: (1) самостійно розробляти та реалізовувати фінансову стратегію, яка узгоджена із загальною стратегією підприємства; (2) в рамках розробленої фінансової стратегії здійснювати тактичне планування рівня фінансової безпеки, засноване на оперативному оцінюванні і реагуванні на зміни значень затверджених індикаторів. Основою забезпечення ФЕБ є створення умов для стійкого фінансового розвитку шляхом розробки і реалізації фінансового механізму, здатного адаптуватися до мінливих умов внутрішнього і зовнішнього середовища. Основними етапами забезпечення ФЕБ вчені [1, 7] визначають: виявлення загроз, які впливають на фінансову і виробничу діяльність підприємства з подальшою їх формалізацією; аналіз рівня ФЕБ за функціональними складниками; розробка механізмів і заходів з ідентифікації загроз ФЕБ; аналіз ефективності впровадження заходів щодо підвищення рівня ФЕБ; формування механізмів і заходів забезпечення ФЕБ, що нейтралізують або зменшують вплив зовнішніх і внутрішніх загроз.

Результатом досягнення та підтримання належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства є здатність на ранніх стадіях визначати проблемні місця у діяльності, нейтралізувати кризові ситуації та самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію.

Література

1. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва: навчальний посібник / Г.В.Соломіна. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
2. Барановський, О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) [Текст] : Монографія. – К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т., 2004. – 759 с.
3. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: Монографія. - Львів: ЛБІНБУ, 2004. - 175 с.
4. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К. : Центр учб. літ., 2008. - с. 4 - 18.

5. Ареф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств / Ареф'єва О. В., Кузенко Т. Б. – К.: вид-во Європ. Ун-ту, 2004. – 150 с.

6. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г.Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007 - с. 9 - 15.

7. Ситник Н.С., Джиговська Л.І. Методика оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств: зміст та функціональні складники. Гроші, фінанси і кредит. 2019. Випуск 46-2. С. 65-70.

УДК 330.101

Mykola CHERNYSH, PhD student
of the Kyiv National University of
Technologies and Design

THE ROLE OF THE SMART SPECIALIZATION STRATEGY IN THE DEVELOPMENT OF THE CLUSTER MOVEMENT IN UKRAINE

The Smart Specialization Strategy appeared in Europe as a continuation and development of the sustainable development strategy. In the report "Europe 2020: a strategy for smart, sustainable and inclusive growth", developing countries are not yet sufficiently integrated into the processes of globalization, largely due to low indicators of innovative activity in the regions. Therefore, the strategy of "smart specialization" was developed by a group of independent experts with the aim of eliminating the transatlantic investment gap in research and development (R&D) of European regions [3].

The strategy of "smart specialization" of regions is considered in Europe as a way of effectively managing the development of regions, which is based on a decentralized, individualized approach to ensuring economic growth. Some conclusions about the experience of implementing "Smart Specialization" are presented on the website, where it is emphasized that investments in innovation should be based on the potential and strengths of the region, "and not finance projects indiscriminately and risk duplication and fragmentation of investments." Therefore, to receive targeted funding, the region needs to form and justify its reasonable specialization.

To implement the "smart specialization" strategy in Europe, a few tools have been created, the most important of which is the Smart Specialization Platform [3] (Smart Specialization Platform), which is, in fact, a database and information that defines the intellectual specializations of regions that can be used for choosing development and cooperation priorities.

Smart specialization contributes to the transformation of regions into regional clusters [3]. The project on smart specialization in Ukraine has been ongoing since 2016, but today there is no region where this strategy has been launched and functions effectively.